



Øvre Eiker kommune  
Rådhuset  
3300 Hokksund

## Rapport etter forurensningstilsyn ved Hokksund avløpsanlegg

### Sammendrag

Fylkesmannen gjennomførte 5. juni 2014 forurensningstilsyn ved Hokksund avløpsanlegg. Tilsynet ble gjennomført som en inspeksjon. Denne rapporten omhandler avvik, anmerkninger og andre forhold som ble avdekket under inspeksjonen. Rapporten omhandler også oppfølging etter inspeksjonen. Den er å anse som endelig hvis vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen 9. juli 2014.

Fylkesmannen avdekket to avvik og en anmerkning under inspeksjonen.

Avvikene gjaldt følgende:

- Kommunen har mangelfulle rutiner for kontroll og oppfølging av tap fra avløpsnett.
- Kommunen må få registrert eller beregnet driftstid fra alle overløp.

Anmerkningen gjaldt følgende:

- Kommunen bør sørge for at en eventuell rehabilitering eller utvidelse av Hokksund renseanlegg blir forberedt i tilstrekkelig tid.

Avvikene og anmerkningen er nærmere beskrevet under egne punkt.

Vi ber om at virksomheten innen 15. september 2014 sender Fylkesmannen en plan for retting av avvikene. Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet under eget punkt.

Virksomheten skal betale 12 000 kr i gebyr for inspeksjonen.

Øvre Eiker kommune overholdt i 2013 kravet til 93 % gjennomsnittlig renseseffekt for fosfor ved Hokksund renseanlegg.

Marianne Seland  
seniorrådgiver

Håkon Dalen  
kontrollør

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrift*

## Diverse informasjon

Dato for inspeksjonen: 5. juni 2014	Rapportnummer: 2014.027.I
Forrige inspeksjon: 12. mai 2009	
Kontaktperson for virksomheten: Stein D. Moen	Tilstede fra Fylkesmannen: Marianne Seland Håkon Dalen

### *Kontrollert virksomhet*

<b>Navn:</b> Hokksund avløpsanlegg, eid og drevet av Øvre Eiker kommune	<b>E-post:</b> <a href="mailto:post@ovre-eiker.kommune.no">post@ovre-eiker.kommune.no</a>
<b>Besøksadresse:</b> Loe bruk 7, Hokksund	<b>Telefon:</b> 32 25 10 00
<b>Organisasjonsnr.:</b> 974639955	<b>Kommune:</b> 0624 Øvre Eiker
	<b>Anleggsnr.:</b> 0624.0031.01
<b>Anleggsaktivitet:</b> Avløpsnett og -rensing	<b>Tillatelse gitt:</b> 13. mars 2002
<b>Risikoklasse:</b> 3	<b>Tillatelse sist endret:</b> 2. mai 2013

## Bakgrunn for inspeksjonen

Fylkesmannen gjennomførte inspeksjonen for å kontrollere om Øvre Eiker kommune for Hokksund avløpsanlegg overholder gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven. Inspeksjonen inngår i en landsdekkende kontrollaksjon for avløpsanlegg.

Tema for inspeksjonen var som følger:

- avløpsnett
- driftsresultater
- utslippskontroll
- internkontroll
- risikovurdering
- langsiktige planer

Rapporten beskriver avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen, innen områder der Fylkesmannen er forurensningsmyndighet. Rapporten gir altså ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

### *Definisjoner*

**Avvik:** manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

**Anmerkning:** et forhold som Fylkesmannen mener er nødvendig å påpeke for å ivareta det ytre miljøet, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

## Resultater fra inspeksjonen

### Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

#### Avvik 1

Kommunen har mangelfulle rutiner for kontroll og oppfølging av tap fra avløpsnett.

Avvik fra:

Internkontrollforskriften § 5, 2. ledd punkt 7, jamfør virksomhetens utslippstillatelse, vedlegg «Krav til restutslipp fra Hokksund avløpsrensedistrikt i Øvre Eiker kommune».

Kommentarer:

I Øvre Eiker kommunes utslippstillatelse for Hokksund avløpsanlegg er det satt krav til at tapet av urensset avløpsvann fra avløpsnett (overløp/løkkasjer) skal være maks 8 % per år. Med avløpsvann mener vi i denne forbindelsen sanitært og industrielt avløpsvann, slik som definert i forurensningsforskriften § 11-3. Kommunen kontrollerer andelen tapt avløpsvann ved å sammenholde mengden fosfor og nitrogen tilført renseanlegget med antall pe (personequivallenter) tilknyttet avløpsanlegget. I tillegg kontrollerer kommunen tap av avløpsvann fra avløpsnett ved å registrere tid for overløp ved de fleste overløpene (se avvik 2). I 2013 var kommunens beregnede tap av avløpsvann fra Hokksund avløpsanlegg 25,8 %. Av dette utgjorde overløpet i renseanlegget ca. 2,5 %, eller 34 146 m<sup>3</sup>. Frem til nå i 2014 ligger anlegget ifølge kommunens representanter an til å overholde kravet til maks 8 % tap fra avløpsnett. I 2012 var beregnet tap 7,7 %. Andelen tap av avløpsvann fra avløpsnett ble kjent for kommunen våren 2014, i forbindelse med årlig rapportering fra driftsassistansen. Ved inspeksjonen var kommunen i gang med å finne årsakene til det relativt store tapet fra avløpsnett i 2013, men kommunen hadde ikke en klar oppfatning av hva tapet skyldtes. Bruddet på utslippstillatelsens krav til tap fra avløpsnett var ikke ført i kommunens avvikshåndteringssystem.

Fylkesmannen mener at Øvre Eiker kommune må endre rutinen for kontroll og oppfølging av tap fra avløpsnett på følgende måter:

- Kommunen må få gjort en hyppigere kontroll av status for tap fra avløpsnett ut over i året, gjerne med en månedlig oppsummering. På den måten kan kommunen bli kjent med avvik fra kravet om tap fra avløpsnett, eller om det ligger an til avvik utover i året, på et tidligere tidspunkt. Kommunen kan på bakgrunn av en slik oppfølging gjøre eventuelle korrigerende tiltak på et tidligere tidspunkt.
- Brudd på utslippstillatelsens krav til tap fra avløpsnett er et såpass alvorlig avvik at vi mener oppfølgingen av avviket skal dokumenteres i kommunens avvikshåndteringssystem.

I tillegg anbefaler vi at oppnådde resultater for tap fra avløpsnett blir rapportert i årsrapporter for avløpsanlegget, slik at resultatene blir bedre synliggjort.

Fylkesmannen ønsker å følge med på hvordan kommunen håndterer avviket om brudd på utslippstillatelsens krav til tap fra avløpsnett i 2013. Vi ber derfor kommunen melde tilbake til oss om hvordan dette avviket har blitt håndtert.

For øvrig ser det for oss ut til at Hokksund avløpsanlegg har en utfordring når det gjelder innlekking av fremmedvann (overflatevann/grunnvann/drikkevann) til avløpsnett. Grunnen til det er at overløpet ved anlegget ifølge kommunens representanter regelmessig går i overløp når det regner, fordi renseanleggets hydrauliske kapasitet da blir overskredet. Slikt overløp skjer selv om et regnvær ikke er å betrakte som spesielt intenst eller sjeldent forekommende. Hokksund avløpsanlegg har krav til maks 8 % tap av avløpsvann fra avløpsnett. Ved fremtidig endring av tillatelsen (se anmerkning 1) kan kommunen forvente at dette kravet blir skjerpet til 5 %, fordi dette er det kravet de fleste avløpsanleggene Fylkesmannen forvalter i Buskerud har. På lengre sikt for Hokksund avløpsanlegg, og per i dag for de avløpsanleggene som allerede har avløpsnett med velfungerende separatsystem, mener vi det er grunnlag for å sette kravet til tap fra avløpsnett til 1 %. Vi ber kommunen ta det i betraktning ved langsiktig planlegging for Hokksund avløpsanlegg.

## **Avvik 2**

Kommunen må få registrert eller beregnet driftstid fra alle overløp.

Avvik fra:

Forurensningsforskriften § 14-5.

Kommentarer:

Ifølge forurensningsforskriften § 14-5 skal den ansvarlige registrere eller beregne driftstid for utslipp fra overløp. Ved tilsynet var det 29 pumpestasjoner på avløpsnett til Hokksund avløpsanlegg, alle med overløp. Ved samtlige av disse pumpestasjoner ble driftstid for utslipp fra overløpene registrert eller beregnet. I tillegg var avløpsnett tilknyttet ca. 6 nødoverløp/driftsoverløp, hvor driftstid for overløp ikke ble registrert. Kommunen må sørge for at driftstid blir registrert eller beregnet i alle overløp.

## **Anmerkninger**

Vi anmerket følgende forhold under inspeksjonen:

### **Anmerkning 1**

Kommunen bør sørge for at en eventuell rehabilitering eller utvidelse av Hokksund renseanlegg blir forberedt i tilstrekkelig tid.

Kommentarer:

Ifølge kommunens representanter er antall personer tilknyttet Hokksund avløpsanlegg økt med ca. 20 % i perioden 2007 til 2014. Kommunen forventer at det vil bli en ytterligere økt tilknytning fremover. Dette kan ifølge kommunen gjøre at kapasiteten ved Hokksund renseanlegg blir overskredet de nærmeste årene. Videre er det slik at anlegget vil få krav til rensing av organisk stoff ved en vesentlig endring ut fra situasjonen slik den var i 2007, for eksempel ved en økt tilførsel av avløpsvann på 25 %. Se forurensningsforskriften § 14-6, og Miljødirektoratets kommentarer til forurensningsforskriften ([www.miljodirektoratet.no](http://www.miljodirektoratet.no)). Det forventede behovet for økt kapasitet ved renseanlegget, og krav om rensing av organisk stoff, gjør at kommunen har tenkt å bygge om Hokksund renseanlegg, kanskje i løpet av 2016. Ombygging av renseanlegget er ikke fastsatt i kommunens planer. Fylkesmannen forventer at

Hokksund avløpsanlegg er i stand til å overholde sekundærrensekravet fra når anlegget eventuelt har gjennomgått en vesentlig endring, for eksempel ved 25 % økning i tilknytning. Vi minner om at kommunen må sørge for å ha skaffet seg en ny utslippstillatelse for Hokksund avløpsanlegg før en vesentlig økning i utslippet har skjedd, jmfør forurensningsforskriften § 14-4.

## **Andre forhold**

### ***Risikovurdering***

Øvre Eiker kommune hadde ved tilsynet en dokumentert risikovurdering for hvordan Hokksund avløpsanlegg kan påvirke det ytre miljøet. Risikovurderingen var datert 6. februar 2001. Videre hadde kommunen bestilt en ny/revidert risikovurdering, som skal erstatte den eksisterende. Kommunen har tenkt å få ferdigstilt dette arbeidet før utgangen av 2014. Fylkesmannen minner om at Øvre Eiker kommune plikter å holde internkontrolldokumentasjonen for Hokksund avløpsanlegg oppdatert. Det mener vi blant annet skal inkludere at kommunen minst en gang hvert andre år tar stilling til om avløpsanleggets risikovurdering er oppdatert eller trenger å endres. Vi er, som en del av denne inspeksjonen, interessert i å følge med på kommunens arbeid med å revidere risikovurderingen. Vi ber derfor om å få tilsendt risikovurderingen når den foreligger.

### **Oppfølging etter inspeksjonen**

Øvre Eiker kommune plikter snarest å få rettet avvikene som er beskrevet i denne rapporten. Vi ber om at dere innen 15. september 2014 sender oss en skriftlig plan for hvordan avvikene vil bli rettet. Planen skal angi tidspunkt for når avvikene skal være ferdig rettet. I tillegg ber vi om å få tilsendt informasjon om hvordan kommunen retter avviket med for mye tap av avløpsvann fra avløpsnettets. Vi ber også om å få tilsendt den reviderte risikovurderingen for Hokksund avløpsanlegg, så snart den er ferdig.

Vi ber om at dere sender tilbakemeldinger per e-post til [fmbupost@fylkesmannen.no](mailto:fmbupost@fylkesmannen.no), gjerne med kopi til kontrolløren ([fmbuhda@fylkesmannen.no](mailto:fmbuhda@fylkesmannen.no)). Eventuelt kan dere sende tilbakemeldinger per post til Fylkesmannen i Buskerud, postboks 1604, 3007 Drammen.

### **Gebyr for inspeksjonen**

Fylkesmannen er pålagt å kreve gebyr for gjennomførte inspeksjoner i virksomheter med tillatelse etter forurensningsloven. Gebyret skal dekke kostnadene for gjennomføringen av inspeksjonene. Hokksund avløpsanlegg er plassert i risikoklasse 3. Dette innebærer at virksomheten skal betale 12 000 kr i gebyr for inspeksjonen, jmfør forurensningsforskriften § 39-6. Faktura med innbetalingsblankett ettersendes.

### **Offentlighet i forvaltningen**

Den endelige inspeksjonsrapporten vil være tilgjengelig for offentligheten på [www.fmbu.no](http://www.fmbu.no), jmfør offentleglova.

## Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med forskrifter
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid virksomheter (internkontrollforskriften)
- korrespondanse mellom virksomheten og Fylkesmannen
- virksomhetens egen dokumentasjon knyttet til den daglige driften og til forhold av betydning for det ytre miljøet
- Utslippstillatelse for avløpsvann inkludert overvann fra Øvre Eiker kommune, datert 13. mars 2002, med siste endring av 2. mai 2013 (virksomhetens utslippstillatelse)

## Informasjon til virksomheten

Regelverk som Fylkesmannen informerte om:

- Forskrift om begrensnig av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)

Aktuelle brosjyrer/faktaark:

- Avløpsanlegg – Vurdering av risiko for ytre miljø. Norsk Vann rapport 197/2013 ([www.norskvann.no](http://www.norskvann.no)).